

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter obligentur professi Societatis, nullam praelationem, nec
dignitatem extra Societatem praetendere, eamve acceptare, quin à
Summo Pontifice obligentur. Punct. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

in societate. Quod votum his verbis emittitur. Præterea promitto nunquam me adurum, nec præteritum, nec indirectè quidem, vt in aliquam prælationem: vel dignitatem in societate eligat, vel promoueat. Esse hoc votum licitum & sanctum, societati conuenientissimum nemini potest esse dubium; cum sæpè à sede Apostolica sit probatum specialiter à Gregor. XIII. in bulla, *Ascendentes*. Et quia hæc via præcluditur ambitioni aditus, contentiones, inuidiæ, dissensiones, calumniæ, aliæque huius generis mala remouentur, & felix societatis status conseruatur. Quæ sunt rationes, ob quas S. Ignat. 10. p. *constit.* §. 6. iniungit professis hoc votum. Professus autem specialiter iniungit, & non scholaribus, & coadiutoribus formatis: quia penes ipsos maxime est societati gubernatio, ex eorumque ambitione supradictorum malorum periculum magis timere poterat.

2. Materia huius voti est negatiua, scilicet non agere nec præterdere etiam indirectè aliquam in societate prælationem, vel dignitatem. Vnde hinc voto satisfactis, dum non agis, nec præterdis; tamen desideres, appetasque dignitatem; quia etsi possit esse votum de non desideranda, nec appetenda dignitate; at de facto illud votum non præstat, vt constat ex forma, qua illud emittit, & ex ratione, qua motus est S. Ignat. ad hoc votum iniungendum, qui fuit societatem in suo felici statu conseruare, quem interius appetit, dum exterius non manifestatur, non perturbat. Et præterea obligari voto ad non desiderandam, nec appetendam interius dignitatem conueniens non erat; quippe multis scrupulis, & conscientie anxietatibus esset expositum. Atque ita sustinet Vafq. 1.2. q. 74. art. 8. *diff.* 11. §. 3. in fine. Sanch. *lib. 6. sum. cap. 18. n. 18. Suar. tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 7. num. 9.*

3. Quocirca difficultas est; an peccet contra hoc votum aliquam actionem externam exerceo aptam ad obtinendam dignitatem eo animo, & intentione? v. g. si studiis vaces, si regulas obsecras, si virtutem singas, si bonam apud Generalem, & Prouinciales æstimationem procures, si beneficia, & obsequia præstes animo querendi prælationem: an peccet contra votum? Suar. *ditto 4. tract. lib. 6. cap. 7. ad n. 10.* distinguit inter has actiones. Alæ, inquit, sunt ex se bonæ, & honestæ quæque solum ex intentione vitiantur, quales sunt studiis vacare, obedientiam sectari, regulari disciplinæ, exteriorique obseruantie insisteret. Has si præstes animo querendi prælationem voto non aduersaris; quia ea solum est ambitio interior, & quoad Deum, non exterior, & quoad homines. Et quia illæ actiones non mouent effectiue superiorem ad prælationem concedendam, sed solum obiectiue te magis capacem, & aptum ostendendo, nequis ergo voto aduersari, cum eas exerceas. Aliæ (inquit Suar.) sunt actiones ad summum indifferentes, quæ si bono fine careant, itam contrahunt speciem quamdam ambitionis. Hæc sunt fingere virtutem, beneuolentiam superioris obsequiis, & beneficiis procurare, bonam apud Generalem æstimationem habere ex aliorum relatione. Has inquam si præstes animo querendi dignitatem, votum lædis; quia est præteritio indirecta. Tum quia hæc non te aptiorem, & capacitorem reddunt, sicuti literis vacare, & regulari obseruantie insisteret ac proinde non mouent solum obiectiue, sed effectiue, excitando, & inducendo suspensiois voluntatem. Tum quia nulla est efficacior negociatio indirecta, quam quæ iis viis paratur. Tum denique quia si hæc actiones à præteritione indirecta excluduntur, nulla assignari potest, quæ sit præteritio indirecta. Subdit verò Suar. *ditto lib. 6. c. 7. n. 12. in fine* hæc in individuo non semper esse peccata mortalia tum ob leuitatem meritorum. Tum quia intentio illa subreptit, & non est satis deliberata. Tum quia non proprie imperat actum, sed solum illi adiungitur, & circa illum versatur, vt circa obiectum tantum: & ita vel eius malitia est mere interna, vel certe propter exterioris prodit, leuis est.

4. Cæterum verius censo nullam ex supradictis actionibus voto aduersari, nisi iis circumstantiis facta sit, vt præteritio illa colligi possit ambitiosus operantis animus: sic expressè docet Sanch. *lib. 6. sum. c. 18. n. 19. & segg.* Ratio est quia per huiusmodi votum (vt ipsemet Sanch. docet) non prohibetur quilibet ambitio, & præteritio apud homines, qui possunt concedere prælationem. At dum exercitio illarum actionum animus prauum non manifestas, non ambis apud homines, nec præterdis, cum ipsos omnino lateat. Ergo illis actionibus sic exercitis voto aduersari. Et confirmo si ab illis actionibus intentionem querendi prælationem excluderes, & ob alios fines eas præstares, neque apud Deum, neque apud homines ambitiosus es (vt ipsemet Sanch. concedit) & est per se manifestum. Ergo ex sola superaddita intentione, interiori querendi prælationem, ambitio, & præteritio exterior esse non potest. Ergo nec contra votum. Præterea huiusmodi voto prohibetur ambitio, & præteritio, ex qua felix societatis status perturbari potest litibus, contentionibus, inuidiis, & calumniis, aliisque malis, quæ ex contentione nascuntur. At dum ambitio secreta est, neque hominibus manifesta, neque iuris huiusmodi lites, contentiones, æmulationes, & calumniæ

otiri. Ergo illa ambitio, & præteritio non est, quæ voto prohibetur. Denique id ipsum colligitur apertè ex 10. p. *constit.* §. 6. vbi hoc votum iniungitur; siquidem in ea clausula, & eodem textu dicitur; vt professi Deo, ac Domino nostro vident se nihil vnquam ad prælationem obtinendam acturos, & quous agere animaduertent delaturos. At qui deferti non possunt, nec animaduerti agere contra votum, nisi in exteriori actum ambitio, & negociatio prodeat, ergo de sola negociatione, procuratione, ambitio neque exteriori, & manifesta votum procedit. Notanter dixi nisi spectatis circumstantiis prudenter colligeretur eo animo querendi prælationem supradictas actiones fieri; nam tunc manifestum est præteritionem saltem indirectam esse, & ita sustinet Sanch. *ditto cap. 18. n. 10.*

5. Neque obstant in contrarium adducta. Nam est præteritio actiones non te constituunt magis aptum, & capacem in re ipsa dignitatis obtinendæ; ac in apparentia, & æstimationeque hominum te aptiorem reddunt; ac proinde non mouent effectiue voluntatem concedentis prælationem, sed obiectiue tantum, quatenus illis positus magis dignus iudicaris, cui prælatio concedatur. Secundum, & tertium perit in quo consistat præteritio indirecta, & quæ ratione à directâ distingui possit; Sanch. *ditto cap. 18. n. 23.* respondeo nullam esse distinctionem, sed pro maiori vitij exterminatione additum esse illud verbum, *nec indirectè quidem*. Secundo respondet illam esse directam præteritionem, quando expressis verbis, vel signis dignitas præterditur; indirectam vero, quando simulato alio colore procuratur; sicuti donatio directâ fit, quando do sub nomine donationis aliquid donatur; indirectâ, quando sub titulo mutui animo non repetendi conceditur. Ergo verò dicerem præteritionem directam esse, quando quis per propriam personam præterdit apud eum, qui prælationem concessurus est; indirectam verò, quando medio alio præterdit. Non enim satis percipio, quomodo non sit directâ præteritio (esto non sit satis expressa) ea qua quis animo querendi dignitatem, actionem præstat sufficienter declaratiuam suæ prauæ intentionis.

6. Superest explicandum quid nomine dignitatis, & prælationis in societate intelligatur; Sed ab hoc negotio nos liberauit *septima congregatio decreto 44. aliis 37. & 38.* affirmanone nomine dignitatis, & prælationis idem in societate significari; ac proinde venit intelligenda dignitas, & prælatio ordinaria, & delegata. Ordinaria dignitas est Generalis; Prouincialis, Pæpofiti, & Rectoris. Delegata commissarij, visitatoris, vicegeneralis, viceprouincialis, vicepæpofiti, & vicerectoris, ita tradit Sanch. *lib. 6. sum. c. 18. n. 25.* Suar. *4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 7. n. 14.* Ex quibus inferitur, non esse contra hoc votum præterdere esse procuratorem designatum in congregatione generalis, esse assistentem, esse ministrum, esse predicatorem, & lectorem Theologiæ, quia hæc omnia officia sunt, non dignitas, neque prælatio, & tradit Sanch. & Suar. *suprà* qui de officio procuratoris satis inclinatur sub voto debere comprehendere ob potestatem, quam suscepit societatem gubernandi, & generalem eligendi.

7. Sed quæ pœnæ sint transgressoribus huius voti impostæ? Respondeo esse pœnam inhabilitatis, & incapacitatis ad quamcumque prælationem sic habetur 10. p. *constit.* §. 6. Si vero sit ambitio generalis ultra inhabilitatem ipsam ad prælationem imponitur inhabilitas actiua, perpetuo enim excluditur à generali congregatione. vt constat ex 8. p. *constit.* cap. 6. §. 2. An vero à Prouinciali esset excludendus non ibi exprimitur, sed merito excludendus esset, qui vitium sic religioni noticum commisit. Vt autem hæc pœnæ locum habeant opus est sententia saltem declaratoria criminis, quæ sine probatione manifesta dari non potest. Et licet 10. p. *constit.* cap. 6. §. 6. dicatur esse inhabiles ad quamvis prælationem eos; de quibus probari possit, quod eam ambiissent, non debet intelligi de potestate probationis, sed de potestate iam reducta ad actum; vt bene notauit Suar. *t. 4. de relig. tractat. 10. lib. 6. cap. 7. num. 16.* Qualiter autem probatio ambitionis Generalatus faciendâ sit, traditur à *constitut.* *dicta 8. p. cap. 6. §. 2. in declarat. A.* neque circa illam aliquid notandum occurrat.

PUNCTUM I.

Qualiter obligentur professi Societatis nullam prælationem, nec dignitatem extra Societatem præterdere, eamve acceptare, quin à Summo Pontifice obligentur.

SUMMARIUM.

1. Explicatur votum.
2. Proponitur materia voti.
3. Quid nomine prælationis, & dignitatis intelligatur.

A a

4 Appa

- 4 Apponuntur rationes, quare S. Ignat. professus votum indixit non acceptandi praelationem, & dignitatem extra Societatem, nisi obedientia, qui precipere potest coacti, non autem votum indixit non acceptandi praelationem, vel dignitatem intra Societatem.
- 5 Delinquentibus in hoc voto nulla specialis poena ipso iure assignata est.

1. Tertium votum simplex, quod professi post professionem emittunt, est non procurandi ullam praelationem, aut dignitatem extra Societatem, neque illam acceptandi, nisi ex praecepto teneantur. Quod votum hac forma exprimitur: Promitto praeterea numquam me curaturum praetenturumve extra Societatem Praelationem aliquam, vel dignitatem, nec conferendum in mei electionem, quantum in me fuerit, nisi coactus obedientia eius, qui mihi praecipere potest sub poena peccati: Sic traditur, 10. p. confit. §. 6. & in Bulla Gregor. XIII. quae incipit *Ascendente*. Duplicem rationem huius voti subdit constitutio: Prima, ut vniuersisque animarum saluti iuxta nostrae professionis humilitatem, & submissiorem inferuiat. Secunda, ne Societas iis hominibus, qui ad propositum sibi finem sunt ei necessarii priuaret. Specialiter hoc votum professis, & non scholaribus indixit: quia ob eminentiam naturalium, & supernaturalium donorum, prudentiae, scientiae, & virtutis, quam praesumuntur habituri, facilius gratiam principum consequentur, & ad dignitates, & praelationes promouebuntur. Conueniens ergo fuit illis hoc obitaculum apponere, tum vt remota ambitione, & retum ad suum statum non pertinentium cura saluti proximorum incumbere, tum vt Societas semper multis aptis abundaret, & in suo splendore conseruaretur.

2. Quod autem hoc votum honestum sit, reliquimus probatum *traff. preced. disp. 10. p. 7. §. 5. à n. 6.* Materia huius voti est exclusio, sed negatio cuiuscunque praetensionis de dignitate, seu praelatione extra Societatem, etiam si illa praetentio non finem vanum, sed alias honestum haberet, quia S. Ignat. cuiuslibet praetensionis ob bonum suae Religionis aditum praecedere intendit, quem finem non obtineret, si praetensionem ex honesto fine permitteret, vt bene notauit Suar. *t. 4. de relig. traff. 10. lib. 6. c. 7. n. 5.* Deinde non solum est negatio praetensionis, sed dignitatis oblatæ libertæ, & spontaneæ acceptationis, quia perfectius est tum ob bonum proprium, tum religionis officia, quæ ex se splendorem afferunt, & honorem, quorumque obligationibus non facile facis non acceptare nisi necessitate cogente. Neque ea repugnantia obedientiam euacuat, sed potius eam perficit, vt optimè dixit Gregor. relatus in *cap. sciendum 8. q. 1. ibi: si obedientiae palmam apprehendere ueraciter nitimur: prosperis huius saeculi, ex sola iustione, aduersus etiam ex deuotione militamus.*

3. Nomine praelationis, Episcopatus, Abbatia, Prioratus, Vicariatus Episcopi, & qualibet alia dignitas iurisdictionem habens intelligitur. Sub nomine dignitatis non solum Cardinalatus, sed qualibet dignitas tum Ecclesiae Cathedralis, tum Collegiatæ, tamen si iurisdictionem non habeat, comprehenditur.

4. Quod si roges, quare S. Ignatius suis alumnis professus votum indixit non solum non procurandi, sed nec acceptandi praelationem, & dignitatem extra Societatem, nisi obedientia eius qui praecipere potest coacti, non autem indixit votum non acceptandi praelationem, vel dignitatem intra Societatem? Optimè responderet Suar. *t. 4. de Relig. traff. 10. lib. 6. c. 8. n. 2. 1.* id factum esse; quia Praelatio, & dignitas extra religionem maiorem præ se fert honorem, & splendorem, maioribusque periculis subicitur, quam dignitas, & praelatio intra religionem, idcirco oportuit grauioribus remediis praecuti. Praeterea necessarium erat religioni, vt aliqui intra illam praelationem acceptarent, secus verò vt acceptarent extra cum religio ea acceptatione utilioribus ministris priuaret, ob quam causam Greg. relatus in *cap. hinc est, 16. quæst. 1.* inquit Francorum Regem praecipisse, vt eiusdem monasterij Abbas nunquam ad Episcopatum eligeretur, ne forte occasione Episcopatus Abbatia aliquid detrimenti pateretur. Deinde ordinatio, suaui, & communi regimini religionis non erat expediens sic religionis aditum praelationibus, quas necessarii habituri sunt, praecedere, vt ad eas ascendere non possent nisi praecepto compulsi; bene tamen erat expediens comparatione praelationum, quas nec necessarii habituri sunt, nec religioni expedit, vt habeant. Deinde ad praecauendam ambitionem, & pacem religionis conseruandam, sufficiens erat votum non procurandi dignitatem. At vt religiosi societatis sua forte contenti sint, & secundum suum institutum saluti proximorum pro viribus incumbant, & maxime ne Societas utilioribus ministris priuaret, non satis erat votum non procurandi, nisi simul non acceptandi adderetur.

5. Delinquentibus in hoc voto nulla specialis poena ipso iure assignata est, sicuti assignantur ambientibus praelationem

intra societatem: quia vt inquit Suarez *tom. 4. de Relig. traff. 10. lib. 6. cap. 7. n. 16.* hoc crimen magis priuatum est, & itaque ita religioni nocet; ac proinde iudicatum fuit satis esse superiorum arbitrio remitti puniendum.

PUNCTVM VII.

Qualiter professi teneantur ambientes manifestare.

SVMARIVM.

1. Explicatur votum.
2. Proponitur materia voti.
3. An teneatur iudicialiter denunciationem facere; Probabile est te non teneatur.
4. An obligatus sit ex voto denunciare tantum professos, an etiam scholares, & coadiutores formatos; De utriusque affirmat Sanchez. Verius est solos professos denunciandos esse. Et satis sit contrariis.
5. Delictum emendarum tam quoad culpam, quam quoad eius effectum denunciare non teneatur.
6. Si vero acta penitentiae effectus ambitionis emendatus non sit, denunciare teneatur.
7. Vt à denunciatione faciendâ excuseris, cerd tibi consilium re debet delictum esse emendarum.
8. Certa notitia requiritur, vt teneatur ex voto denunciare.
9. Opus non est delictum esse publicum, vt denunciare teneatur, sufficit si scias certitudine morali.
10. An si gratia petendi concilii, vel in ordine ad confessionem, vel in ordine ad satisfactionem faciendam delictum tibi reuelatum sit, denunciare teneatur? Arguitur pro parte affirmatiuis.
11. Praedicta consiliatio est sub sigillo confessionis seruanda non sit tamen varo, vel nunquam manifestanda est.
12. Respondetur rationibus contrariis.
13. Non teneatur, sed potes promittere fratrem correptionem, antequam ambitionem, quam manifestare debes, manifestes.

1. Quartum votum simplex, quod professi post professionem emittunt, est de denunciandi ambientibus dignitatem intra, vel extra societatem. Quod votum sub hac forma emittitur in praesenti: Tum si quem sciam aliquid praedictorum duorum curare, vel praetendere, promitto illum, tuncque totam me manifestare Societati, vel Praeposito eius. Hac forma vouendi initium habuit à congregat. generalis decreto 34. aliis. 46. approbataque fuit à Greg. XIII. in Bulla *Ascendente*. Nam antea, vt constat ex *congregat. 1. decreto 99. aliis. 10.* solum fcebat votum de denunciandi ambientibus dignitatem intra societatem non extra; quia in *confit. p. 10. §. 6.* de his tantum denunciandi votum faciendum exprimitur, vt manifeste constat contextum consideranti. Inquit enim constitutio: Erit etiam summi momenti, vt perpetuo felix societatis status conseruetur, diligentissime ambitionem malorum omnium in quavis republica, vel congregatione matrem submouere, ac aditum ad dignitatem, vel praelationem vllam directè, vel indirectè querendam in societate praecedere. Quod vt fiat omnes professi se nihil vngquam ad eam obtinendam acturos, & quos agere animaduererent delaturos Deo, ac Domino nostro vouent. Et post haec subiungitur votum faciendum de non procuranda, nec acceptanda dignitate extra societatem, cui voto non adiungitur ibi votum contra facientis denunciandi. Ratio huius voti ea fuit, vt ambitioni integrè aditus praecederetur. Ambitio enim timore denunciationis ab ambitione retraheretur. Quod si aliquando in eam procedant, denunciatione coetceduntur.

2. Materia eius voti est denunciatio non solum quæ alias est obligatoria ex charitate, vel iustitia, sed etiam illa, cuius nulla est obligatio; honestè tamen, & vtiliter fieri potest. Tum quia votum generaliter emittitur absque vlla restrictione, ac proinde quamlibet denunciationem honestè faciendam comprehendere debet. Tum quia non satis prouisum esset ambitioni, si solum denunciationem obligatoriam votum praecederet. Tum denique quia parum vile esset votum, cuius materia aliunde praeccepta est; & ita sustinet Suarez *tom. 4. de Relig. traff. 10. lib. 6. cap. 10. num. 5.* Sanchez *lib. 6. summa. cap. 10. num. 59.* Ob easdem rationes non limitatur denunciatio, vt solum iudiciale, vel patetnam comprehendat, sed vtramque respicit sub disiunctione secundum quod honestè, & licitè fieri potest.

3. An autem iudicialiter denunciare teneatur cum denunciatio iudicialis fieri potest, difficultate non caret: Videris teneatur maxime si praecceptum Superioris de denunciatioe iudiciali faciendâ accedat, quia cum votum sit generale vtramque denunciatioem comprehendens intelligi debet de denunciatioe faciendâ.